

JEEBUS KRISTUS JA SOTA

RR huhtikuu 1970 nro 4

Muutammat Teosofisen Seuran jäsenet moittivat minua siitä, etten enää ole sama harras T. S:n presidentin kannattaja kuin ennen. Ennen oli Mrs. Besant korkein auktoriteetti minulle, nyt ei enää. Mitä Mrs. Besant sanoi ja opetti, oli minun silmissäni ennen puhdasta totuutta, nyt ei enää. Ja näitä hyviä teosofeja surettaa, että minä tällä tavalla olen muuttanut kantani.

Mitä tähän vastaan?

Jos todella olisin muuttanut kantani, silloin voitaisiin minua arvostella kahdella tavalla: joko moittien tai puoltaen. Moittijani voisivat sanoa: sinä olet langennut pois totuudesta, sinä väsyit kaidalla tiellä, et jaksanut seurata kehityksen pyörää, oma laiskuutesi ja itsekkyytesi katkaisi etenemisesi henkisessä kehityksessä; olet niitä oppilaita, joiden rohkeus loppui kesken, joiden rakkaus ei kestänyt, joiden uskollisuus ei pysynyt kuolemaan saakka. Mutta puoltajani voisivat taas sanoa minusta: hän on kehittynyt nopeammin kuin toiset oppilaat, hän näkee syvemmälle ja laajemmalle. (Huomautus lukijalle: hymy ei ole kielletty!)

Vaan miten on asian laita?

Nyt tahdon vastata, niinkuin oma tietoni sanoo. Ja se sanoo: minä en ole muuttunut; oma henkinen kantani on aina ollut sama.

Sekä moittijoitteni että puoltajieni arvostelut ovat täten mitätömiä, koska edellytys, johon ne perustuvat, ei ole olemassa. Puhun näet henkisestä kannastani, en suhteestani toiseen tai toiseen henkilöön. Jos kymmenkunta vuotta sitten olin Mrs. Besantin kannalla enemmän kuin myöhemmin, riippui tämä siitä, ettei silloin vielä ollut tullut niin räikeästi näkyviin, missä periaatteellisissa kysymyksissä todella olimme eri mieltä. Sisässäni epäilin kyllä silloinkin jo muuatta kohtaa, mutta työnsin epäilyni syrjään ja lohdutin itseäni sillä, että Mrs. Besant ei ollut sitä kysymystä perin pohjin tutkinut. Mutta kun maailmansodan alkaessa huo-

masin, että Mrs. Besantilla kyllä oli oma varma kantansa siinäkin kysymyksessä, silloin siinä kohden vetäydyin hengessäni syrjään hänestä. Tämä ei suinkaan merkinnyt, että olisin lakannut häntä rakastamasta. Sellainen ei ihmisen sydän ole. Hän rakastaa, vaikka sydän vuotaisi vertakin, kun kerran rakkaus on hänessä elävä. Mutta hänen rakkautensa ei ole enää iloinen ja onnellinen. Se on täynnä surua ja huolta. Eikö jokainen rakastava ihminen ole tätä kokenut? Eikö elämä juuri tahdo opettaa meitä tekemään eron ihmisten ja asioiden välillä? Ihmisiä meidän täytyy rakastaa niinkuin itseämme, mutta Jumalaa – totuutta – ylinnä kaikkea; totuutta, ihannetta, jumalaista elämää sellaisena kuin se meille on kirkastunut.

Tämä ei ole mitään korupuhetta. Ymmärrätte heti tarkoitukse-
ni, jos jatkatte näiden rivien lukemista.

Totuus oli todella kirkastunut minulle toisella tavalla kuin Mrs. Besantille, enkä minä voinut totuutta kieltää Mrs. Besantin takia, vaikka kuinka olisin häntä rakastanut.

Lokakuussa 1896 tuli minulle se tärisyttävä henkinen kokemus, joka laski pohjan koko myöhemmälle elämälleni ja toiminnalleni. „Näin Jumalan”, kuten silloin sanoin. Kokemukseni oli niin monipuolinen ja niin rikas, että sitä voisi kuvata melkein kuinka monelta kannalta tahansa. Tyhjentävästi ei sitä voikaan sanoin selittää, sillä fyysinen kieli mykistyy hengen syvyyksien partaalla. Sanonpahan tässä nyt, että näin sen elämän, jota Valkoinen Veljeskunta elää, sen elämän, joka on Kristuksessa ja joka Kristuksen kanssa meihin syntyy; näin, että Kristus on vapahtajamme ja että Jeesus Kristus on täydellisimmin ilmoittanut meille Kristuksen (eli Logoksen); näin, että ilman Kristusta emme voi elää henkisesti ja että jollemme ota Jeesuksen Kristuksen elämänohjeita omantuntomme kompassiksi, olemme mitä suurimmassa vaarassa joutua harhaan elämän tiellä; näin, että Jeesus oli antanut selvän ohjelman henkisellemme elämällemme viidessä käskyssä (Matt. 5. luku) ja että ainoastaan niitä noudattamalla Valkoisen Veljeskunnan henki olisi meissä elävä.

Näissä viidessä käskyssä olivat kaksi viimeistä sitä laatua, että ne todella mitä kirkkaimmassa valossa näyttivät eron tavallisen persoonallisen ja henkisen elämän välillä. Neljäs sanoi: älä vastusta pahaa, ja viides: älä vihaa vieraita kansalaisia. Minä näin silloin, mitä nämä käskyt merkitsivät: ne kielsivät väkivallan, ne kielsivät sodan. Älä tartu miekkaan, jos tahdot elää Valkoisen Veljeskunnan elämää. Älä kehoita toisia siihen tarttumaan, jos tahdot kulkea Kristuksen jäljissä. Siinä ei ollut mitään tinkimistä. Näin, että vaatimus oli ehdoton. Ja näin, ettei se vaatimus ollut mielivaltainen, ei minkään jumalan keksimä, vaan elämän henkisestä laista johtuva ja riippuva. Oli kysymyksessä joko elää tai kuolla henkisesti.

Tämä oli se totuus, jonka näin, tämä se totuus, jota en sittemmin ole voinut kieltää. Se on ollut ja on ihanteeni.

Tahdon heti tässä huomauttaa, ettei kenenkään pidä käsittää minua väärin. Älköön kukaan luulko, että minä olisin osannut Jeesuksen käskyjä seurata ja noudattaa. Kaukana siitä. Mutta yhtä seikkaa olen yrittänyt: olen koettanut olla niitä kieltämättä. „Noin on jumalainen totuus, mutta minä olen heikko ja syntinen”. Nuoruudessani uskoin, että oli helppo noudattaa käskyjä ja elää Kristuksen elämää; jopa luulin siinä onnistuvanikin. Kuta vanhemmaksi olen tullut, sitä selvemmin olen nähnyt oman heikkouteni ja puutteellisuuteni, sitä selvemmin noiden käskyjen paljastaman jumalaisen elämän kirkkauden ja täydellisyyden. Sen sijasta, että olisin tullut ihannetta lähemmäksi, on se yhä kauemmas, yhä korkeammalle minusta etäännytynyt. Mutta ihmeellistä kyllä, sitä lujemmin vain siihen uskon.

Olen siis vuodesta 1896 lähtien ollut ehdoton „antimilitaristi” ja aseettomuuden kannattaja. Nyt ehkä ymmärrätte, miksi minun tässä kysymyksessä on täytyntä olla toisella kannalla kuin Mrs. Besant. Jo aikoja sitten luin kerran jostakin Mrs. Besantin kirjasta, että sota on suuri kansojen kasvattaja ja että jumalat silloin tällöin käyttävät sitä keinoa ihmiskuntaa kasvattaakseen. Kauhistuinkin tätä lausetta, sillä se oli minusta mitä pintapuolisin puolito-

tuus; toinen puoli, jota Mrs. Besant jätti painostamatta, oli se, että sota oli kansojen hirveä raaistuttaja ja kehityksen ehkäisijä. Tätä pikku seikasta johtui se epäily, josta äsken mainitsin ja jota työnsin syrjään aina, kun se pisti päänsä näkyviin. Mutta maailmansodan alkaessa en voinut sitä enää syrjäyttää. Ja kun Mrs. Besant julkisissa sanoissaan asettui liittolaisten puolelle sodassa, tuomiten saksalaiset mustien voimien johtamiksi, siloin hän minun korvissani ikäänkuin sanoi; „Jumala taistelee englantilaisten puolella ja heidän oikea asiansa voittaa”, ja minusta tuntui, että nyt Teosofinen Seura syöksyi veljeyden tieltä pois, nyt se kielsi Kristuksen, nyt se hylkäsi ihanteen, nyt peri meidät hukka. Ei sentähden, että englantilaiset olivat väärässä tai saksalaiset oikeassa, vaan sentähden, että emme nähneet, että sota itsessään oli mustaa ja että oli jumalanpilkkua sekoittaa Jumalaa, Kristusta tai Valkoista Veljeskuntaa inhimillisten sotajoukkojen veritöihin. Saivat kansat soti, kun eivät parempaa osanneet, mutta että Teosofisen Seuran jäsenet, joiden olisi pitänyt tietää totuudesta ja Kristuksesta ja Valkosesta Veljeskunnasta, että hekin saattoivat sekä hyväksyä sodan että ottaa siihen osaa, se oli minun silmissäni kuin vararikko. Jospa edes olisimme tunnustaneet syntimme!

Tässä ei ole pienimmässäkään määrässä tarkoitukseni ketään tuomita. Olen itse syntinen ihminen ja ymmärrän toisia syntisiä. Ymmärrän vallan hyvin, että suuri isänmaallinen innostus saa ihmiset – henkisesti heränneetkin – tarttumaan aseisiin. Ymmärrän vallan hyvin, että on tilanteita elämässä, jolloin on inhimillisesti katsoen suorastaan mahdotonta olla tarttumatta aseisiin. Mutta en ymmärrä, että sitä ylistetään, en ymmärrä, että se rauhallisina hetkinä hyväksytään. Se on kauhea ja epätoivoinen teko. Se on väärä ja syntinen. Ja sentähden jokaisen henkisen ihmisen tulee pitää ihannetta silmänsä edessä ja tunnustaa *m e a c u l p a*, *m e a c u l p a*, jos hän ei kykene ihannetta noudattamaan.

Tässä sotakysymyksessä taistelee siis kaksi periaatteellista näkökantaa toisiaan vastaan. Uskoin ennen, että Teosofisessa Seurassa olisi ollut vain yksi kanta – se, jota edustivat Kristus ja Buddha. Erehdyin siinä, Teosofisessakin Seurassa on kaksi kantaa: en näet usko seisovani yksin Kristuksen ja Buddhan kannalla; on niitä epäilemättä montakin, jotka ovat samalla kannalla kuin minä, mutta enemmistö on kai toistaiseksi T. S:n suurten johtajien kannalla. „Epäkäytännölliseltä” tietysti tuntuu Jeesuksen Kristuksen opettama näkökanta. Olkoon! Tietysti se vielä eksoteerisena ja yleisenä ohjelmana olisi epäkäytännöllinen. Mutta se onkin henkinen ja esoteerinen elämänohje. Se on harvoja varten, ihmisten rakastajia varten, veljiä varten. Toisille se ei kelpaa. Sentähden se toistaiseksi jää halveksituksi ja vihatuksi ohjesäännöksi. Mutta rakastavien ihmisten luku kasvaa, ja totuuden etsijäin luku. Ja kerran koittaa päivä, jolloin kansatkin ymmärtävät, että viha ei lopu vihalla, väkivalta ei väkivallalla, vaan molemmat ainoastaan rakkaudella.

Vielä se päivä koittaa.

Tietäjä, 1920, No 3